

СТРАТЕГІЯ

розвитку Наукової бібліотеки УПА

на період 2021-2025 рр.

Розглянуто та схвалено
Вченою Радою академії
Протокол № 8 від 10.03.2021р.

Затверджено
Наказом ректора УПА
№ 75 від 11.03.2021 р.

Загальні положення

Стратегія розвитку Наукової бібліотеки Української інженерно-педагогічної академії (далі – бібліотека) на 2021–2025 рр. – трансформаційна стратегія, метою реалізації якої є якісно змінити діяльність бібліотеки відповідно до потреб клієнтів, академії, сучасних тенденцій та кращих світових практик за допомогою інноваційних управлінських рішень і сучасних технологій. Реалізація стратегії передбачає кардинальне переосмислення діяльності Бібліотеки й її трансформацію в процесно-орієнтований інтелектуальний центр академії, який гнучко реагує на зміни. Стратегія опирається на Стратегію розвитку бібліотечної справи України до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» довгострокову національну культурну стратегію – Дорожню карту «Культура 2025», Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». Стратегію розроблено з урахуванням положень нового Закону України «Про освіту» (2017 р.), Закону України «Про вищу освіту» (із змінами, 2014 р.), а також Стратегії розвитку Української інженерно-педагогічної академії на період до 2025 р.

Стратегія призначена для планування та організації цілеспрямованої роботи колективу, зосередження зусиль на пріоритетних напрямках роботи й оптимізації розподілу наявних ресурсів задля досягнення стратегічних цілей розвитку, виконання місії Бібліотеки.

Світові тренди, які впливатимуть на розвиток Бібліотеки у найближчі п'ять років:

➤ Відкрита наука (Open Science) – рух, мета якого – зробити наукові дослідження, наукові дані та їхнє поширення доступними для всіх рівнів зацікавленого суспільства, як для любителів, так і для професіоналів. Включає в себе такі заходи, як публікації відкритих досліджень (Open Research), кампанії на підтримку відкритого доступу (Open Access), стимулювання вчених до використання «науки з відкритим блокнотом» (Open Notebook Science), і загалом полегшення публікації та обігу наукового знання. Основні принципи відкритої науки: відкриті дані (Open Data), відкриті джерела (Open Source), відкрита методологія (Open Methodology), відкрите рецензування (Open Peer Review), відкритий доступ (Open Access),

відкриті освітні ресурси (Open Educational Resources) (Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії)

➤ Відкрита освіта (Open Education) – це складна соціальна система, здатна до швидкого реагування у зв'язку з мінливими соціально-економічними ситуаціями, індивідуальними та груповими освітніми потребами і запитами. Вона базується на світоглядних і методологічних засадах відкритості та безперервності процесу пізнання. Передбачає активне використання спеціалізованих технологій і засобів навчання (комп'ютерів, мережових засобів, мультимедійних технологій, спеціального програмного забезпечення для підготовки навчальних курсів і навчання студентів). Є гнучкою та асинхронною (можливість навчатися в зручний час, у зручному місці і в зручному темпі індивідуально). Характеризується новою роллю викладача (координування пізнавального процесу, коректування змісту дисципліни, консультації під час складання індивідуального навчального плану, керівництво навчальними проектами) та учня (підвищення вимог до самоорганізації, вмотивованості, самостійної роботи) (Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії)

➤ Ключова роль бібліотек для реалізації ідей Open Science та Open Education

➤ Інтенсивний розвиток і поширення інформаційних технологій (у тому числі, великі дані, інтернет речей, мобільні технології, соціальні мережі)

➤ Більшість користувачів бібліотек – «цифрове покоління» (Digital Natives) та «цифрові громадяни» (Digital Citizen)

- Цифрове покоління – люди, які народились під час цифрової революції й вже від народження знаходяться під дією цифрових технологій

- Цифрові громадяни – люди, які активно та регулярно використовують інформаційні технології (зокрема інтернет) у своїй суспільно-політичній діяльності та взаємодії з державою, приватними й громадськими інституціями

Місія, візія, основні напрями діяльності, цінності, принципи

Візія (ким ми хочемо бути)

Бібліотека УПА – процесно-орієнтований інтелектуальний, комунікаційний, інноваційний центр, визнаний академічною та фаховою спільнотами, який гнучко реагує на постійно змінні потреби та очікування клієнтів, надійний партнер академічної спільноти у розвитку освітньо-наукового середовища.

Місія Бібліотеки:

- сприяння інтегруванню УПА у світовий науково-освітній простір;
- розвиток середовища, що сприяє дослідженню, навчанню та викладанню, через якісний інформаційний супровід;
- збереження і популяризація наукового надбання академії..

Сучасний стан бібліотеки

Огляд матеріально-технічної бази Наукової бібліотеки

№	Назва показника	Значення показника
1.	Площа приміщень загальна, в тому числі:	827,5
	для обслуговування користувачів	98,55
	для зберігання фондів	728,95
2.	Кількість технічних засобів:	28
	Комп'ютери, у тому числі сервери,	2
	автоматизовані робочі місця, у т. ч.	28
	для співробітників	18
	для користувачів	10
	Кількість копіювально-розмножувальної техніки, у т. ч.:	29
	сканери	17
	принтери	8
	копіри	1
	БФП (багатофункціональні пристрої)	3

Огляд фондів та людського капіталу бібліотеки

№	Назва показника	Значення показника
1.	Загальний фонд бібліотеки, прим.	621425
	Друковані видання	604503
	Електронні ресурси	16922
2.	Кількість користувачів за єдиним обліком, з них	4643
	студенти	4159
3.	Кількість відвідувань на рік, у т. ч.	468773
	к-сть звернень до веб-ресурсів бібліотеки	359849
4.	Загальна кількість працівників	10

Відносні показники діяльності бібліотеки

№	Назва показника	Значення показника
1.	Обертаність (число книговидач на фонд)	0,64
	Книгозабезпеченість (кількість док-в, що приходиться на 1 користувача)	133,8
	Читаність (к-сть джерел, виданих користувачу за рік)	86,2
	Відвідуваність (число відвідувань, що припадає на 1 користувача на рік), враховуючи звернення до веб-ресурсів бібліотеки	101
	Оновлюваність джерел (відношення нових надходжень до загального фонду, середня на 3 роки)	0,003
	Пасивність фондів (навчальна література, що не використовувалась протягом останніх 3 років)	62,6

Ситуаційний SWOT-аналіз бібліотеки

Strength / Сильні сторони

1. Систематизованість фондів
2. Віддалений цілодобовий доступ до веб-ресурсів:
 - електронний каталог з доступом до повнотекстових навчальних видань
 - репозиторій УІПА
 - сайт бібліотеки
 - сайти наукових видань академії
3. Наявність комп'ютеризованих робочих місць для користувачів
4. Професійний кадровий склад.

Opportunities / Можливості

1. Подальший розвиток інформаційних технологій.
2. Підвищення якості підтримки навчання, викладання та наукових досліджень.

Weakness / Слабкі сторони

1. Низька оновлюваність фондів
2. Значна частка неактуальної навчальної літератури
3. Недостатньо кадрів.

Threats / Загрози

1. Збільшення числа альтернативних бібліотеці інформаційно-комунікативних закладів: коворкінгів, антикафе тощо.
2. Зменшення числа реальних клієнтів за рахунок віртуальних.
3. Зменшення кадрового складу бібліотеки призводить до неможливості розвитку та саморозвитку, у зв'язку з надмірним навантаженням.

Стратегічні цілі та завдання

Ціль 1. Підвищення якості підтримки дослідницької діяльності

- Продовжувати інтенсивний розвиток е-каталогу Бібліотеки через освоєння та застосування міжнародних стандартів, підвищення якості бібліографічних записів, ведення авторитетної бази даних та запровадження нових сервісів. Інтегрувати е-каталог в World Cat (світовий електронний каталог) (Також у Підвищення якості підтримки навчання та викладання)
- Продовжувати інтенсивний розвиток EIAR – відкритого електронного архіву наукових та освітніх матеріалів УІПА
- Активізувати послуги та сервіси, спрямовані на сприяння публікаційній активності та підвищенню репутації як окремих дослідників, так і Академії в цілому

- Участь у розвитку збірників наукових праць академії
- Збереження наукової спадщини академії

Показники досягнення цілі

- Підвищення статусу Бібліотеки як учасника наукової діяльності в академії, що забезпечує оперативний і якісний доступ користувачів до інформаційно-бібліотечних ресурсів з метою підвищення ефективної діяльності УПА, збільшення внеску Бібліотеки у реалізацію Стратегії академії і досягнення поставлених цілей
- Розширення відповідальності за поширення результатів наукових праць і розробок науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, студентів УПА шляхом інтенсивного наповнення репозиторію ELAR УПА, участі у загальноукраїнських проектах НБУ ім. В.Вернадського, підтримки видавничих проектів УПА
- Підвищення показників УПА в національних та міжнародних рейтингах
- Щорічне підвищення рівня задоволеності дослідників якістю обслуговування Бібліотеки за напрямом підтримки наукових досліджень

Ціль 2. Підвищення якості підтримки навчання та викладання

- Продовжувати інтенсивний розвиток е-каталогу Бібліотеки через освоєння та застосування міжнародних стандартів, підвищення якості бібліографічних записів, ведення авторитетної бази даних та запровадження нових сервісів. Інтегрувати е-каталог в World Cat (світовий електронний каталог) (Також у Підвищення якості підтримки дослідницької діяльності)
- Розвивати сервіс «Рубрикатор Факультет-кафедри-дисципліни»
- Моніторинг книгозабезпеченості навчальних дисциплін
- Формувати бібліотечну колекцію із залученням кафедр, викладачів та студентів
- Розширювати взаємозв'язки з іншими бібліотеками (в тому числі іноземними) щодо книгообміну.

Показники досягнення цілі

- Щорічне підвищення рівня задоволеності користувачів актуальністю інформаційних ресурсів Бібліотеки
- Збільшення середньомісячної за рік кількості користувачів
- Збільшення середньомісячної за рік кількості завантажених повнотекстових документів із наукових та освітніх е-ресурсів
- Щорічне збільшення обертаності фонду (книговидача/кількість фонду)
- Щорічне зменшення % незадоволених запитів користувачів на інформаційні ресурси
- Щорічне зменшення % інформаційних ресурсів, не залучених на замовлення користувачів

Ціль 3. Комфортне фізичне середовище

- Ініціювати ремонт та оновити дизайн приміщення бібліотеки (к. 221а) відповідно до сучасних тенденцій та потреб користувачів
- Модернізація матеріальної бази Бібліотеки

Показники досягнення цілі

- Підвищення рівня фізичного комфорту користувачів у Бібліотеці
- Підвищення рівня психологічного комфорту користувачів у Бібліотеці
- Збільшення середньомісячної кількості відвідувань Бібліотеки (фізична присутність)
- Приріст комфортних зон для користувачів із оновленим дизайном.

Ціль 4. Комфортне віртуальне середовище

- Використовувати тільки ліцензійне та/або вільне ПЗ як серверного, так і робочих ПК в Бібліотеці
- Розвивати інтернет-представництво Бібліотеки з урахуванням інноваційних трендів
- Розвивати електронну бібліотеку, сайт, електронний архів академії
- Надавати доступ до наукових віртуальних ресурсів (передплатних та відкритого доступу).

Показники досягнення цілі

- Щорічне підвищення рівня задоволеності віртуальним простором Бібліотеки (сайт, EJAR UERA, електронний каталог, електронна бібліотека, соціальні мережі)
- Щорічне збільшення кількості відвідувань веб-ресурсів Бібліотеки (сайт, EJAR UERA, електронний каталог, електронна бібліотека, соціальні мережі)
- Щорічне збільшення кількості користувачів науковими електронними ресурсами віддаленого доступу (передплатними та відкритого доступу).

Ціль 5. Реінжиніринг процесів. Навчання та розвиток бібліотекарів

- Переосмислити та перепроекувати всі бізнес-процеси Бібліотеки
- Запровадити систему взаємозамінності
- Продовжувати використовувати систему підвищення кваліфікації співробітників Бібліотеки за всіма напрямками роботи Бібліотеки та персонального розвитку.

Показники досягнення цілі

- Щорічне підвищення загального рівня задоволеності користувачів роботою Бібліотеки

- Щорічне зменшення % незадоволених запитів користувачів
- Щорічне покращення ключових показників ефективності рівня процесів
- Зменшення часу на виправлення збоїв у роботі інформаційних ресурсів Бібліотеки

Стратегія розроблена:
Директор Наукової бібліотеки

Світлана КАРПЕНКО

Стратегія розроблена та обговорена на науково-методичній раді Наукової бібліотеки, протокол № 2 від 04.03.2021 р.